

ARREST VAN HET HOF
VAN 16 FEBRUARI 1982 ¹

Procureur van de Republiek en anderen
tegen Guy Vedel en anderen
(verzoek om een prejudiciële beslissing
ingediend door het Tribunal correctionnel te Montpellier)

„Aperitieven — verenigbaarheid van nationale regeling
met gemeenschapsrecht”

Zaak 204/80

Samenvatting

Landbouw — Aperitieven op basis van wijn — Geen communautaire definitie — Bevoegdheid van Lid-Staten om kwaliteitseisen te stellen — Vereiste van minimum alcoholgehalte — Toelaatbaarheid — Voorwaarden

(Verordeningen van de Raad nrs. 816/70, bijlage II, punt 10, en 337/79 bijlage II, punt 11)

Met betrekking tot de benaming „aperitieven op basis van wijn” bestaat er thans geen gemeenschapsregeling waardoor de toepassing van de nationale wetgeving der Lid-Staten wordt uitgesloten.

Zolang er geen communautaire regeling is, blijven de Lid-Staten bevoegd de normen vast te stellen voor de bereiding en de verhandeling van nationale producten

onder de benaming aperitieven op basis van wijn. Men kan mitsdien niet uitsluiten dat een Lid-Staat de bereiding van aperitieven op basis van wijn onderwerpt aan bijzondere kwaliteitseisen, die aan de hand van de kenmerken van dit soort dranken worden vastgesteld. Het vereiste van een minimum alcoholgehalte beantwoordt aan dat kwaliteitscriterium, zolang het binnen de communautaire marges blijft.

In zaak 204/80,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Tribunal correctionnel te Montpellier (Derde kamer), in het aldaar ahangig geding tussen

— PROCUREUR VAN DE REPUBLIEK,

— FÉDÉRATION NATIONALE DES PRODUCTEURS DE VINS DE TABLE ET VINS DE PAYS,

— ADMINISTRATIE DER BELASTINGEN,

¹ — Procestaal: Frans.

en

- GUY VEDEL,
- JACQUES VEDEL,
- HENRI LEJEUNE,

om een prejudiciële beslissing over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, van een nationale regeling die voor de benaming „aperitief op basis van wijn” minimumvoorschriften vaststelt inzake het percentage wijn en het alcoholgehalte van die wijn,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, president, G. Bosco, A. Touffait en O. Due, kamerpresidenten, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O’Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros en F. Grévisse, rechters,

advocaat-generaal: S. Rozès
griffier: A. Van Houtte

hat navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

1. De Franse regeling inzake aperitieven op basis van wijn (ABW) bepaalt:

„Het is verboden om, onder de benaming ‚vermout’ dan wel onder enige andere door het gebruik aan aperitieven op basis van wijn voorbehouden benaming, ten verkoop aan te bieden of te verkopen, onder zich te hebben of met het oog op verkoop te vervoeren dranken met een alcoholgehalte van meer dan 23° of bevattende minder dan 80 % likeurwijn, druivemost of gewone eerlijke handelswijn met een alcoholgehalte van ten minste 10 %”.

(Artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 houdende algemene maatregelen van bestuur voor de toepassing van de wet van 1 augustus 1905 het stuk van de handel in likeurwijn, vermout en aperitieven op basis van wijn, JORF 1. 2. 1930).

Wil een produkt in Frankrijk wettig onder de benaming ABW in de handel kunnen worden gebracht, dan moet het dus aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) het alcoholgehalte bedraagt minder dan 23°, en
- b) het percentage likeurwijn, druivemost, of gewone eerlijke handelswijn met een alcoholgehalte van ten minste 10°, is minimaal 80 %.

Bedrieglijke praktijken, zoals het in de handel brengen van produkten die niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 5, of het toevoegen van (in artikel 7 van dat decreet beschreven) kleur- of zoetstoffen enz., worden in artikel 1 van de wet van 1905 strafbaar gesteld.

2. Guy en Jacques Vedel en Henri Lejeune werden vervolgd ter zake van bedrog, daarin bestaande dat zij onder de benaming ABW een aperitief, St.-Raphaël, te koop hebben aangeboden, dat niet was bereid volgens de vereisten van artikel 5 van het decreet van 31. 1. 1930. Zij werden voor het Tribunal correctionnel te Montpellier gedaagd ter zake van na te melden feiten:

Jacques Vedel:

dat hij te Sète van 1975 tot 30. 6. 1976 onder de benaming ABW ten minste 221 327,34 hl van een produkt zou hebben bereid en in de handel gebracht, dat niet het minimum percentage van 80 % wijn bevatte, en waarvan 218 715,67 hl

bovendien was bereid uit wijn met een alcoholgehalte van minder dan 10°, en mitsdien de medecontractant nopens aard en wezenlijke hoedanigheden van het produkt zou hebben misleid;

Guy Vedel:

op dezelfde telastlegging betreffende de periode van 1. 7. 1976 tot 31. 5. 1978, als opvolger van Jacques Vedel in de hoedanigheid van entrepotdirecteur van de SA Saint-Raphaël;

Henri Lejeune:

op dezelfde telastlegging, zijnde civielrechtelijk aansprakelijk als president-directeur-generaal van die vennootschap.

De Administratie der Belastingen, interveniënte in het hoofdeding, en de Fédération nationale des producteurs de vins de table, civiele partij, vragen bovendien de verbeurdverklaring der in beslag genomen dranken, met een geschatte waarde van FF 202 721 210. De Administratie der Belastingen vordert ook dat de verdachten en de president-directeur-generaal van de vennootschap te zamen en hoofdelijk zullen worden veroordeeld tot 246 geldboeten van elk FF 100 tot FF 5 000 en tot een proportionele geldboete, tussen FF 119 079 296,76 en FF 357 237 890,28, overeenkomstig de Code général des impôts.

3. Blijkens het dossier werd het omstreden produkt vervaardigd in drie opeenvolgende fasen:

- aan gewone wijn met een natuurlijk alcoholgehalte van 8,5° wordt alcohol toegevoegd, waarbij gemiddeld 75,57 hl van die wijn wordt gebruikt ter verkrijging van 81 hl gealcoholiseerde wijn van 15,1°;
- aan die gealcoholiseerde wijn worden opnieuw alcohol, alsmede suiker en water toegevoegd, ter verkrijging van 90,46 hl suikerhoudende basis van 15°,

- aan deze basis worden tenslotte alcohol, kleurstoffen, aromatische extracten en alcoholaten toegevoegd, totdat men 100 hl aperitief met een alcoholgehalte van 16° tot 18° verkrijgt.
4. De verdachten betwisten de feiten niet, doch voeren aan dat het decreet van 1930 niet-toepasselijk is geworden wegens onverenigbaarheid met de terzake geldende bepalingen van het gemeenschapsrecht. Volgens hen bedraagt het door de gemeenschapsregeling vereiste minimum alcoholgehalte slechts 8,5° en niet 10°, en is het door het Franse decreet vereiste aandeel van 80 % wijn evenmin geldig omdat door dezelfde communautaire regeling, die bij de bereiding der produkten van post 22.06 GDT het gebruik van wijn met een alcoholgehalte van 8,5° toelaat, artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 in zijn geheel niet-toepasselijk is geworden.
5. Daar het Tribunal correctionnel te Montpellier zich zag gesteld voor een vraagstuk van gemeenschapsrecht, heeft het zijn uitspraak aangehouden en bij vonnis van 29 september 1980, ten Hove ingeschreven op 20 oktober daaropvolgende, krachtens artikel 177 EEG-Verdrag de volgende vragen gesteld:
- „1) Mag het er voor worden gehouden dat de aanduiding ‚aperitief op basis van wijn’ het voorwerp van een Europese, de toepassing van de nationale wet uitsluitende, regeling uitmaakt, waar in post 22.06 van het gemeenschappelijk douanetarief aldaar bedoelde produkten zijn omschreven als ‚vermout en andere wijn van verse druiven, bereid met aromatische planten of met aromatische stoffen, met niet meer dan 22° [alcohol]’, en, zo ja, dient zodanig produkt dan ook niet in die definitie vermelde kenmerken te vertonen?
- 2) Zo neen, heeft dan verordening EEG nr. 816/70, in welke bijlage II onder punt 11 tafelwijn waaraan, ter verkrijging van produkten als bedoeld in voormelde post 22.06, alcohol mag worden toegevoegd, wordt omschreven als wijn met een natuurlijk alcoholgehalte van ten minste 8,5° — terwijl in artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 in Frankrijk het houden, vervoeren en verkopen onder de benaming vermout of enige andere benaming, voorbehouden voor het gebruik van aperitieven op basis van wijn, verboden is van dranken met minder dan 80 % gewone eerlijke handelswijn met een alcoholgehalte van minder dan 10° —, deze laatste voorwaarde betreffende een natuurlijk alcoholgehalte van 10° buiten werking gesteld in dier voege dat in plaats daarvan 8,5° wordt verlangd?
- 3) Zo ja, heeft dan de Europese regeling, door een van de beide hoofdvoorwaarden van genoemd artikel 5 buiten werking te stellen, ertoe geleid dat de andere voorwaarde — volgens welke er in vermout en soortgelijke produkten ten minste 80 % wijn moet voorkomen — niet geïsoleerd mag worden gesteld, zodat artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 in zijn geheel niet-toepasselijk is geworden?”
6. Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn op 18 december 1980 schriftelijke opmerkingen ingediend door G. en J. Vedel, te dezen vertegenwoordigd door A. Lénard, advocaat te Parijs, en op 19 december 1980 door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J.-C. Séché.

7. Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Het heeft de Franse regering echter verzocht, schriftelijk te antwoorden op twee vragen omtrent de reden voor de handhaving van het in het betrokken Franse decreet gestelde vereiste dat het alcoholgehalte tenminste 10° zal bedragen. De Commissie werd gevraagd om overlegging van twee in de memories van partijen aangehaalde stukken. Daaraan werd binnen de gestelde termijn voldaan. Bovendien gaf het Hof de wens te kennen dat de Franse regering ter terechtzitting zou zijn vertegenwoordigd, en dat haar vertegenwoordiger zou zijn vergezeld van een wijnexpert.

(ii) wegens hun samenstelling als produkt op basis van gearomatiseerde wijn. Zij beklemtonen overigens dat zelfs het Franse parket nooit in twijfel heeft getrokken dat vermout en ABW deel uitmaken van post 22.06 GDT.

Zij ontkennen echter dat ABW alleen al door hun indeling onder post 22.06, het onderwerp zijn van een gemeenschapsregeling, zoals de eerste vraag van het Tribunal correctionnel lijkt te impliceren. Zij voeren aan dat een douanetarief een fiscale tekst is, die de produkten opsomt, waarop — volgens hun specifieke eigenschappen — een douanerecht wordt geheven. Het kan dus naar zijn aard nooit van toepassing zijn op de voorafgaande bereiding van het belaste produkt.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hof's Statuut-EEG

1. In hun memorie herhalen G. en J. Vedel, verdachten in het hoofdgeding, hun standpunt dat hierop neerkomt, dat het Franse decreet van 1930, welks overtreding hun ten laste wordt gelegd, thans niet meer met het gemeenschapsrecht in overeenstemming is.

De eerste vraag

De verdachten voeren aan dat ABW, hoewel niet uitdrukkelijk vermeld, onder post 22.06 GDT vallen, en wel om twee redenen: (i) wegens hun gebruikelijke benaming „vermout”, die voorkomt in tariefpost 22.06; volgens hen erkent de Franse wetgeving (en met name het betwiste decreet) dat ABW een genus is, waarvan vermout slechts een species en een gebruikelijke benaming is;

Bovendien bestond het gemeenschappelijk douanetarief — dus ook post 22.06 — reeds lang voordat de Gemeenschap zich voor het eerst bezighield met aperitieven op basis van wijn; dit geschiedde eerst in 1971 bij verordening nr. 1598.

Voorts merken zij op dat er geen echte communautaire regeling bestaat, in de zin van normatieve teksten houdende voorschriften betreffende de ABW en hun bereiding. In dit verband citeren zij de volgende passage uit een brief die Commissielid Burke op 21. 11. 1980 schreef aan de voorzitter van het Comité des professionnels viticoles de la CEE:

„De Commissie erkent de dringende noodzaak, op communautair niveau regels vast te stellen inzake onder meer de samenstelling en de bereidingskenmerken van alcoholhoudende dranken en gearomatiseerde wijn [in de zin van post 22.06

GDT], aangezien de verschillen tussen de nationale bepalingen het vrije verkeer kunnen belemmeren en ongelijke mededingingsvoorwaarden kunnen scheppen”.

Ook uit de considerans van verordening nr. 351/79 blijkt de bedoeling van de Gemeenschap om bepalingen vast te stellen ter aanvulling of harmonisatie van de definities van produkten van post 22.06 GDT.

Voor het overige betogen zij dat er eenvoudig bij verordening ingevoerde bepalingen bestaan die, zolang de aangekondigde regeling inzake ABW niet is uitgevaardigd, toch aan een strafvervolgning van de vennootschap Saint-Raphaël in de weg staan.

De tweede vraag

G. en J. Vedel stellen dat de communautaire regeling — die volgens hen uitdrukkelijk het gebruik van tafelwijn met een alcoholgehalte van 8,5° toestaat — het Franse decreet van 1930, waarin het gebruik van wijn met een alcoholgehalte van minder dan 10° werd verboden, buiten werking heeft gesteld.

Zij herinneren eraan dat krachtens artikel 5 van het decreet van 1930 een ABW met name moet zijn bereid met gewone eerlijke handelswijn met een alcoholgehalte van tenminste 10°.

Zij voeren evenwel aan dat de gemeenschapsregeling, in de vorm van afwijkende bepalingen, voor tafelwijn een alcoholgehalte toestaat van 8,5°. Volgens hun analyse heeft de gemeenschapsregeling de volgende evolutie doorgemaakt:

De Europese Gemeenschap verbood eerst — in verordening nr. 816/70 — de toevoeging van alcohol aan alle daarin bedoelde produkten.

Dit — geleidelijk opgeheven — verbod werd verzacht

— in de eerste plaats bij verordening nr. 1093/70, volgens welke alcohol mocht worden toegevoegd aan naar bepaalde landen uit te voeren tafelwijn, met name

„... om te voorkomen dat de kwaliteit van de uitgevoerde wijn door klimatologische omstandigheden of door het vervoer nadelig wordt beïnvloed”.

— vervolgens door een nieuwe — aan ABW gewijde — verordening nr. 1598/71, die werd uitgevaardigd op grond dat:

„de bereiding van de produkten die vallen onder post 22.06 van het gemeenschappelijk douanetarief, de toevoeging van alcohol aan bepaalde van de in artikel 1, lid 2, van verordening (EEG) nr. 816/70 bedoelde produkten vereist; dat deze bereiding, in die gevallen, voldoende belangrijk is om een afwijking van het verbod te rechtvaardigen”.

Artikel 1 dezer verordening — dat artikel 1 van verordening (EEG) nr. 1093/70 aanvult — breidt de toelating om alcohol toe te voegen dan ook uit tot onder meer

„ii. tafelwijnen, bestemd voor de bereiding van produkten die vallen onder post 22.06 van het gemeenschappelijk douanetarief”.

Zij wijzen erop dat deze verordening nadien door verordeningen nrs. 1876/71 en 680/75 is bevestigd, en dat tafelwijn in bijlage II bij de gecodificeerde regeling van verordening nr. 337/79 is omschreven als wijn met een alcoholgehalte van 8,5°.

De derde vraag

Zij brengen in herinnering dat deze vraag ertoe strekt te vernemen of, inge-

val op de tweede vraag wordt geantwoord dat de communautaire regeling het door de nationale wetgeving vereiste alcoholgehalte van 10° heeft vervangen door een gehalte van 8,5°, daaruit volgt dat de andere in de nationale wetgeving gestelde voorwaarde, namelijk dat ABW 80 % „likeurwijn, druivemost of gewone eerlijke handelswijn” moeten bevatten, wegvalt.

De verdachten in het hoofdgeding zetten uiteen wat in het nationale en het gemeenschapsrecht onder „eerlijke handelswijn” wordt verstaan. Zij concluderen dat, zowel in de Franse wetgeving als volgens het gemeenschapsrecht, wijn het produkt is

„dat uitsluitend is verkregen door gehele of gedeeltelijke alcoholische vergisting van verse . . . druiven . . .” (bijlage II, lid 8, bij verordening nr. 337/79).

Wijn²⁰ is derhalve slechts „eerlijk” wanneer hij zuiver is.

Hij is dat daarentegen niet meer, wanneer er na de gisting alcohol aan is toegevoegd.

Na de toevoeging van — zelfs uit wijn verkregen — alcohol aan wijn kan die wijn volgens de Gemeenschapsregeling niet meer als zodanig worden aangemerkt, en kan er niet van eerlijke wijn worden gesproken omdat hij niet alleen maar is ontstaan uit de vergisting van verse druiven.

Zij stellen echter dat de gemeenschapsregeling, in tegenstelling tot het decreet van 31 januari 1930, toelaat dat bij de bereiding van ABW tafelwijn wordt gebruikt waaraan alcohol is toegevoegd.

Er mag voortaan dus niet meer worden geëist dat een ABW eerlijke wijn bevat.

Daaruit concluderen zij dat, a fortiori, evenmin kan worden verlangd dat een ABW voor 80 % uit zogenaamde eerlijke wijn bestaat, aangezien de aanwezigheid van eerlijke wijn helemaal niet meer is vereist.

Daar beide grondvereisten van artikel 5 van het decreet van 1930 door de gemeenschapsregeling terzijde zijn gesteld, geven de verdachten het Hof in overweging, het Tribunal te Montpellier te antwoorden dat dit artikel in zijn geheel niet-toepasselijk is.

2. Na een kort overzicht van de feiten die tot dit prejudiciële verzoek van het Tribunal correctionnel te Montpellier hebben geleid, en van de standpunten der verdachten, merkt de *Commissie van de Europese Gemeenschappen* ten aanzien van het recht het volgende op:

De eerste vraag

De Commissie stelt dat ABW onder post 22.06 GDT vallen en te onderscheiden zijn van de andere dranken van hoofdstuk 22 GDT. Zij merkt op, dat die indeling tot gevolg heeft, dat die produkten bij hun invoer uit derde landen in de Gemeenschap worden belast met de in het GDT bepaalde rechten. Dit betekent echter nog niet dat zij onder de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt vallen. De Commissie leidt dit af uit het feit dat de produkten van post 22.06 niet in 's Raads verordening nr. 337/79 van 5 februari 1979 zijn opgenomen en dat artikel 1, lid 2, ze nergens vermeldt, terwijl die van post 22.05 bijvoorbeeld uitdrukkelijk worden genoemd.

Bijgevolg, aldus de Commissie, bevat de in artikel 1, lid 4, sub b, bedoelde bijlage II geen definitie van ABW, terwijl aldaar bijvoorbeeld wel de definities van tafelwijn (punt 11) en likeurwijn (punt 12) zijn opgenomen.

Vervolgens wijst de Commissie erop, dat vermout en ABW — weliswaar zonder nadere omschrijving — worden vermeld in 's Raads verordening nr. 351/79 van 5 februari 1979 betreffende de toevoeging van alcohol aan tot de wijnsector behorende produkten. Zij merkt op, dat artikel 42, lid 1, van verordening nr. 337/79 in beginsel de toevoeging van alcohol aan de in de verordening bedoelde produkten verbiedt, behoudens de in lid 2 voorziene uitzondering. Zij beklemtoont dat verordening nr. 351/79 nu juist zulk een uitzondering beoogt, en in artikel 1, lid 3, toestaat, dat alcohol wordt toegevoegd aan bepaalde produkten, waaronder tafelwijn (lid 3, sub d) bestemd voor de bereiding van de produkten van post 22.06. Zo blijft het volgens de Commissie mogelijk, in de Gemeenschap gearomatiseerde wijnen als waarom het in casu gaat, te vervaardigen.

Dit doet geen afbreuk aan de vaststelling dat een communautaire definitie van ABW ontbreekt: verordening nr. 351/79 handelt integendeel slechts over de toevoeging van alcohol aan produkten bedoeld in artikel 1, lid 2, van verordening nr. 337/79, die onder de gemeenschappelijke ordening vallen en zelf gedefinieerd zijn in bijlage II.

Mitsdien concludeert de Commissie dat de eerste vraag ontkennend moet worden beantwoord, zodat voor de benaming „aperitief op basis van wijn” de nationale regelingen blijven gelden.

De tweede vraag

De Commissie betoogt dat de toevoeging van alcohol, in de zin van verordening nr. 351/79, aan produkten die onder de gemeenschappelijke ordening vallen, slechts kan plaatsvinden met inachtneming van de communautaire definities van de betrokken produkten. Bij tafelwijn moet te rade worden gegaan met de definitie daarvan in punt 11 van bijlage II bij verordening nr. 337/79.

Welnu, het alcoholgehalte van tafelwijn moet ten minste 8,5° en ten hoogste naar gelang van het geval 15 of 17° bedragen.

Een nationale definitie waarin voor de bereiding van ABW het gebruik van tafelwijn met een alcoholgehalte van minder dan 8,5° of meer dan 15 of 17° wordt voorgeschreven, is dus met het gemeenschapsrecht in strijd.

Voor zover daarentegen de nationale regeling, zoals in casu, binnen de marges van punt 11 blijft, is zij volgens de Commissie in overeenstemming met de communautaire regeling.

Bij gebreke van een communautaire definitie van ABW, is een nationale definitie van deze produkten, die voor tafelwijn slechts een minimum alcoholgehalte voorschrijft en daarbij binnen de grenzen van de communautaire definitie blijft, derhalve verenigbaar met het gemeenschapsrecht.

De derde vraag

De Commissie is bovendien van oordeel dat het ontbreken van een communautaire definitie van ABW de Lid-Staten tevens de bevoegdheid laat, te bepalen welk minimumpercentage wijn nodig is om inderdaad te kunnen spreken van een aperitief „op basis van wijn”.

Anderzijds bestaat er volgens haar tussen beide voorwaarden, namelijk het alcoholgehalte van de gebruikte wijn en het minimumpercentage van 80 %, geen enkel verband waardoor de eventuele onverenigbaarheid van één dier voorwaarden met het gemeenschapsrecht ook de onverenigbaarheid van de andere zou meebrengen.

Zij is integendeel van oordeel dat de door het gemeenschapsrecht geboden mogelijkheid om tafelwijn met een alcoholgehalte van 8,5° te gebruiken het aandeel van 80 % wijn technisch rechtvaardigt, want daardoor komt een toe-

reikend gedeelte van de verkregen alcohol werkelijk uit de gebruikte wijn voort. Het alcoholgehalte van een aperitief van 18°, dat bijvoorbeeld voor 50 % uit wijn van 8,5° bestaat, zou tenslotte veel meer te danken zijn aan de toegevoegde alcohol dan aan de wijn die erin zit.

Op deze vraag moet dus worden geantwoord dat de nationale regeling die voor ABW een minimum wijngehalte vereist, verenigbaar is met het gemeenschapsrecht.

III — Antwoord van de Franse regering en van de Commissie op de vragen van het Hof

1. In haar antwoord op de vragen van het Hof voert de Franse regering in hoofdzaak aan dat, bij ontbreken van een desbetreffende gemeenschapsregeling, de nationale regelingen inzake ABW nog steeds van kracht zijn.

Zij erkent nochtans dat verordening nr. 1093/70 op de bereidingswijze van de produkten van post 22.06 GDT van invloed is, daar zij bepaalt welke grondstoffen bij de bereiding van die produkten mogen worden gebruikt.

De Franse regering wijst erop, dat het decreet van 31 januari 1930 slechts werd gewijzigd — door opheffing van de artikelen 1 en 4 — teneinde rekening te houden met de invloed van verordening nr. 816/70 op de definitie van likeurwijn, doch dat aan de artikelen betreffende vermout en ABW niet werd geraakt.

De Franse regering merkt voorts op, dat artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 wat betreft vermout en ABW dus slechts voor de gebruikte wijnen (gewone, gezonde, eerlijke handelswijn) een minimum alcohol-volumegehalte heeft

vastgesteld, maar dat likeurwijn niet onder die regel valt. In verband met likeurwijn beklemtoont zij dat het feit enerzijds dat geen verrijking door toevoeging van saccharose heeft plaatsgevonden, en anderzijds dat die produkten van voldoende kwaliteit moesten zijn om als zodanig, met name zonder aromatisatie, te worden verbruikt, een waarborg zijn voor de kwaliteit van die produkten, die overigens voor de bereiding van vermout en ABW kunnen worden gebruikt.

De Franse regering beklemtoont dat de vernieuwing in de definitie van likeurwijn onder meer tot gevolg heeft gehad dat het minimum alcohol-volumegehalte van de bij de bereiding ervan gebruikte wijn of most werd bepaald op 12 %, waarbij dit gehalte, krachtens de gemeenschapsregeling, in bepaalde wijngebieden mag worden bereikt door verrijking met saccharose. Daarentegen bestond er in het vroegere nationale recht weliswaar geen vast minimum alcoholgehalte voor de wijnen bestemd voor de bereiding van likeurwijn, maar was verrijking door toevoeging van saccharose verboden.

Bovendien impliceren het effectieve alcoholgehalte van vermout en ABW (18°) en het minimum alcoholgehalte van likeurwijn (15°) een minimaal gebruik van likeurwijn ter verkrijging van een voldoende effectief alcoholgehalte.

De Franse regering merkt op dat in casu de betrokken Franse onderneming haar productie op de oude voet heeft voortgezet, zonder rekening te houden met de gevolgen van de wijnregeling inzake met name likeurwijn.

De vraag rijst dan ook of verordening (EEG) nr. 1093/70 van toepassing is op de bereiding van de produkten van post 22.06 GDT, en mitsdien of het alcohol-volumegehalte van most of wijn gebruikt voor de bereiding van produkten die voorheen „likeurwijn” werden genoemd,

tenminste gelijk moet zijn aan dat van de in de verordening genoemde produkten (most, gedeeltelijk gegiste druivemost, wijn en in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen), dan wel of de verwijzing in artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 naar de benaming „likeurwijn” inhoudt dat men zich houdt aan de communautaire definitie van die drank, volgens welke het minimum alcoholvolumegehalte 8,5 % of 9 % bedraagt, naargelang van het gebied waaruit de wijn afkomstig is.

De Franse regering is van oordeel dat voor de rechtstreeks uit wijn bereide vermout en ABW, de regel van het minimum alcoholvolumegehalte van 10 % moet worden gehandhaafd.

Mitsdien antwoordt de Franse regering als volgt op de door het Hof gestelde vragen omtrent de reden voor de invoering en handhaving van de in het Franse decreet van 31 januari 1930 vervatte regel dat een minimum alcoholgehalte van 10° is vereist voor wijn die wordt gebruikt voor de vervaardiging van ABW:

- a) Het Franse decreet van 31 januari 1930, dat na de inwerkingtreding van het decreet van 21 april 1972 van kracht is gebleven, bepaalde het minimum alcoholgehalte van „gewone wijn” voor de bereiding van vermout en ABW op 10°, teneinde een kwalitatieve selectie van de basiswijnen verplicht te stellen. Het alcoholgehalte vormt immers het analytische bestanddeel dat tezamen met het organoleptische onderzoek, een toereikende kwaliteit kan waarborgen.
- b) Daar de bepalingen betreffende vermout en ABW niet op communautair niveau zijn geharmoniseerd, kwam een wijziging van de 10°-regel niet

noodzakelijk voor. Geen enkele communautaire bepaling lijkt zich immers tegen de handhaving ervan te verzetten, omdat men tussen het minimum en maximum alcoholgehalte bleef van de produkten die luidens verordening (EEG) nr. 1093/70 voor de bereiding van ABW kunnen worden gebruikt.

2. Op verzoek van het Hof heeft de Commissie een ontwerp van voorstel de dato 16 februari 1981 voor een verordening van de Raad overgelegd, tot vaststelling van de algemene regels inzake de definitie, aanduiding en aanbiedingsvorm van alcoholhoudende dranken en van vermout en andere wijn van verse druiven, bereid met aromatische planten of stoffen. De Commissie wijst er evenwel op, dat dit ontwerp nog niet door al haar diensten is onderzocht, en dat in een zelfde tekst alcoholhoudende dranken en gearomatiseerde wijn worden behandeld. Volgens dat ontwerp moet onder „gearomatiseerde wijn” worden verstaan „de drank bestaande uit wijn of most, waaraan al dan niet ethylalcohol van agrarische oorsprong is toegevoegd”. Dezelfde tekst bepaalt ook dat gearomatiseerde wijn een totaal alcoholgehalte van ten minste 10 % vol moet hebben en tenminste 75 % wijn moet bevatten.

IV — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 7 juli 1981 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door de verdachten in het hoofdgeding, te dezen vertegenwoordigd door A. Lénard, advocaat te Parijs; de Franse regering, te dezen vertegenwoordigd door A. Carnelutti, secretaris Buitenlandse zaken, bijgestaan door M. Tinlot, inspecteur-generaal van de Répression des Fraudes; en

de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door J.-C. Séché als gemachtigde.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 20 oktober 1981 conclusie genomen.

In rechte

- 1 Bij beschikking van 29 september 1980, ingekomen ten Hove op 20 oktober daaropvolgende, heeft het Tribunal correctionnel te Montpellier krachtens artikel 177 EEG-Verdrag drie prejudiciële vragen gesteld teneinde te kunnen oordelen over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, van de bepalingen van de Franse regeling houdende voorschriften betreffende het minimumpercentage en het minimum alcoholgehalte van wijn, bij verwerking in „aperitieven op basis van wijn” (hierna: ABW), ingedeeld onder tariefpost 22.06.
- 2 Deze vragen zijn opgeworpen in de tegen de president-directeur-generaal en de entrepotdirecteuren van een industriële onderneming dienende strafzaak wegens het bereiden en onder de benaming ABW te koop aanbieden van een aperitief, St.-Raphaël, dat niet was vervaardigd volgens de kwaliteitsvereisten van artikel 5 van het Franse decreet van 31 januari 1980.
- 3 Dit artikel luidt: „Het is verboden om, onder de benaming ‚vermout’ dan wel onder enige andere door het gebruik aan aperitieven op basis van wijn voorbehouden benaming ten verkoop aan te bieden of te verkopen, onder zich te hebben of met het oog op verkoop te vervoeren, dranken met een alcoholgehalte van meer dan 23° of bevattende minder dan 80 % likeurwijn, druivemost of gewone eerlijke handelswijn met een alcoholgehalte van ten minste 10°”.
- 4 De verdachten werden vervolgd ter zake van het bereiden en van 1975 tot 31 mei 1978 onder de benaming ABW in de handel brengen van ten minste 221 327,34 hl van een produkt, waarin niet het minimumpercentage van 80 % wijn voorkwam, en waarvan bovendien 218 715,67 hl was bereid met wijn van minder dan 10°.

- 5 De verdachten stelden dat de bepalingen van het Franse decreet van 31 januari 1930 niet-toepasselijk waren wegens onverenigbaarheid met de bepalingen van het gemeenschapsrecht, daar het door de communautaire regeling vereiste minimum alcoholgehalte voor tafelwijn bij verwerking in ABW 8,5° bedraagt, en niet 10°, zoals de Franse regeling voorschrijft.

- 6 Bijgevolg zou artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 in zijn geheel niet-toepasselijk zijn geworden, omdat de onverenigbaarheid van de bepaling betreffende het alcoholgehalte van in ABW verwerkte tafelwijn tot niet-toepasselijkheid zou hebben geleid van het voorschrift betreffende het minimumpercentage van 80 %.

- 7 Om de verenigbaarheid van de nationale bepalingen met het gemeenschapsrecht te kunnen beoordelen, heeft de nationale rechterlijke instantie het Hof de volgende drie vragen gesteld:
 - „1) Mag het er voor worden gehouden dat de aanduiding ‚aperitief op basis van wijn’ het voorwerp van een Europese, de toepassing van de nationale wet uitsluitende, regeling uitmaakt, waar in post 22.06 van het gemeenschappelijk douanetarief de aldaar bedoelde produkten zijn omschreven als ‚vermout en andere wijn van verse druiven, bereid met aromatische planten of met aromatische stoffen, met niet meer dan 22° [alcohol]’, en zo ja, dient zodanig produkt dan ook niet in die definitie vermelde kenmerken te vertonen?

 - 2) Zo neen, heeft dan verordening EEG nr. 816/70, in welke bijlage II onder punt 11 tafelwijn waaraan, ter verkrijging van produkten als bedoeld in voormelde post 22.06, alcohol mag worden toegevoegd, wordt omschreven als wijn met een natuurlijk alcoholgehalte van ten minste 8,5° — terwijl in artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 in Frankrijk het houden, vervoeren en verkopen onder de benaming vermout of enige andere benaming, voorbehouden voor het gebruik van aperitieven op basis van wijn, verboden is van dranken met minder dan 80 % gewone eerlijke handelswijn met een alcoholgehalte van minder dan 10° —, deze laatste voorwaarde betreffende een natuurlijk alcoholgehalte van 10° buiten werking gesteld in dier voege dat in plaats daarvan 8,5° wordt verlangd?

 - 3) Zo ja, heeft dan de Europese regeling, door een van de beide hoofdvoorwaarden van genoemd artikel 5 buiten werking te stellen, ertoe ge-

leid dat de andere voorwaarden — volgens welke er in vermut en soortgelijke produkten ten minste 80 % wijn moet voorkomen — niet geïsoleerd mag worden gesteld, zodat artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930 in zijn geheel niet-toepasselijk is geworden?”

De eerste vraag

- 8 Vastgesteld moet worden dat in de voor de nationale rechter ingeroepen verordening nr. 816/70 van de Raad van 28 april 1970 houdende aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, waarvan de bepalingen zijn overgenomen in 's Raads verordening nr. 337/79 van 5 februari 1979 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, de produkten van tariefpost 22.06 van het GDT, waaronder aperitieven op basis van wijn, niet worden vermeld. Bijgevolg geeft de in artikel 1, lid 4, sub b, van die verordening bedoelde bijlage II geen definitie van de betrokken produkten.
- 9 Een dergelijke definitie in de gemeenschapsregeling kan voorts niet worden afgeleid uit het feit dat de produkten van tariefpost 22.06 GDT ten tijde van de litigieuze feiten werden genoemd in artikel 1, lid 3, van 's Raads verordening nr. 1876/74 van 15 juli 1974 betreffende de toevoeging van alcohol aan tot de wijnsector behorende produkten, gewijzigd bij 's Raads verordening nr. 680/75 van 4 maart 1975. Dit is thans eveneens het geval bij toepassing van artikel 1, lid 3, van 's Raads verordening nr. 351/79 van 5 februari 1979 betreffende de toevoeging van alcohol aan tot de wijnsector behorende produkten, hetwelk ten doel heeft afwijkingen toe te staan op artikel 42, lid 1, van 's Raads verordening nr. 337/79 en het aldus mogelijk te maken alcohol toe te voegen aan bepaalde produkten, waaronder tafelwijn, bestemd voor de bereiding van produkten van tariefpost 22.06.
- 10 Bijgevolg bestaat er voor aperitieven op basis van wijn thans geen gemeenschapsregeling. Dit wordt erkend door alle betrokkenen die bij het Hof opmerkingen hebben ingediend, en blijkt overigens uit het door de Commissie op 16 februari 1981 opgestelde ontwerp van verordening van de Raad betreffende de algemene regels inzake de definitie, aanduiding en aanbiedingsvorm van alcoholhoudende dranken en van vermut en andere wijn van verse druiven, bereid met aromatische planten of stoffen.

- 11 Het feit dat aperitieven op basis van wijn deel uitmaken van tariefpost 22.06 GDT kan een dergelijke regeling niet vervangen. Het GDT is immers bedoeld om goederen in te delen met het oog op de heffing van douanerechten, en niet om de bereiding van de belaste produkten te regelen.
- 12 Op de eerste vraag aan het Hof moet dus worden geantwoord dat er met betrekking tot de benaming „aperitieven op basis van wijn” thans geen gemeenschapsregeling bestaat waardoor de toepassing van de nationale wetgeving der Lid-Staten wordt uitgesloten.

De tweede vraag

- 13 De verdachten voeren aan dat de gemeenschapsregeling, voor zover aanwezig, bij de bereiding van ABW het gebruik van tafelwijn met een alcoholgehalte van 8,5° toestaat. Tafelwijn wordt in bijlage II van 's Raads verordening nr. 816/70 en thans in bijlage II bij verordening nr. 337/79 omschreven als wijn met een alcoholgehalte van tenminste 8,5° en ten hoogste 15 of 17°. Dit zou de niet-toepasselijkheid meebrengen van artikel 5 van het decreet van 31 januari 1930, voor zover dat het gebruik van wijn met een alcoholgehalte van minder dan 10° verbiedt bij de bereiding van ABW.
- 14 Volgens de Franse regering heeft het ontbreken van een communautaire regeling voor ABW tot gevolg dat artikel 5 van het Franse decreet van 31 januari 1930 inzake de bereiding van aperitieven op basis van wijn, ter handhaving van de nodige kwaliteitsnormen voor nationale produkten, van toepassing blijft. De Franse regering heeft te dezen uiteengezet dat het minimum alcoholgehalte van de basiswijnen op 10° werd bepaald om er zeker van te zijn dat het onder de benaming „aperitief op basis van wijn” verkochte produkt, gelet op het feit dat het met distillatie-alcohol wordt verrijkt, een voldoende representatief gehalte aan door de natuurlijke gisting van druiven verkregen alcohol bevat.
- 15 De Commissie betoogt dat de toevoeging van alcohol, in de zin van verordening nr. 351/79, aan onder de gemeenschappelijke ordening vallende produkten slechts kan plaatsvinden met inachtneming van de communautaire definities van die produkten; bij tafelwijn moet worden gezien naar de definitie in punt 11 van bijlage II bij verordening nr. 337/79, die in casu een alcoholgehalte van tenminste 8,5° en ten hoogste 15, of eventueel 17° toestaat. Indien een nationaal voorschrift betreffende tafelwijn gebruikt voor de berei-

ding van ABW het gebruik van wijn met een alcoholgehalte van minder dan 8,5° of meer dan 15 of 17° zou verlangen, zou het derhalve onverenigbaar zijn met het gemeenschapsrecht.

- 16 Zolang er geen communautaire regeling is, blijven de Lid-Staten bevoegd de normen vast te stellen voor de bereiding en de verhandeling van nationale produkten onder de benaming aperitieven op basis van wijn. Men kan mitsdien niet uitsluiten dat een Lid-Staat de bereiding van ABW onderwerpt aan bijzondere kwaliteitseisen, die aan de hand van de kenmerken van dit soort dranken worden vastgesteld. Het vereiste van een minimum alcoholgehalte, zoals gesteld in artikel 5 van het Franse decreet van 31 januari 1930, beantwoordt aan dat kwaliteitscriterium, zolang het binnen de communautaire marges blijft.
- 17 De aldus aan de Lid-Staten toegekende bevoegdheid lijkt geen beperking te vinden in de geldende communautaire bepalingen betreffende het in de handel brengen van produkten gebruikt voor de bereiding van ABW, in casu tafelwijn.
- 18 In punt 10 van bijlage II bij 's Raads verordening nr. 816/70, en thans punt 11 van bijlage II bij 's Raads verordening nr. 337/79, wordt het alcoholgehalte van tafelwijn weliswaar binnen de marges van ten minste 8,5° en ten hoogste 15, of eventueel 17° gehouden, doch deze bepaling heeft slechts betrekking op wijn die als zodanig voor rechtstreekse consumptie is bestemd en derhalve in de Gemeenschap kan worden ingevoerd en vrij in het verkeer kan worden gebracht, hoewel hij niet voor de bereiding van ABW kan worden gebruikt indien hij niet voldoet aan het in de toepasselijke nationale wetgeving voorgeschreven alcoholgehalte.
- 19 Op de tweede vraag moet dus worden geantwoord dat verordening nr. 816/70 niet eraan in de weg staat dat een nationale wettelijke regeling betreffende de bereiding van aperitieven op basis van wijn een bepaling bevat van het door de nationale rechter bedoelde type.

De derde vraag

- 20 Gezien de antwoorden op de eerste en tweede vraag, is een onderzoek van de derde vraag niet meer nodig om de nationale rechter in staat te stellen het bij hem aanhangige geding te beslechten.

Kosten

- 21 De kosten door de Franse regering en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Tribunal correctionnel te Montpellier bij beschikking van 29 september 1980 gestelde vragen, verklaart voor recht:

1. Met betrekking tot de benaming „aperitieven op basis van wijn” bestaat er thans geen gemeenschapsregeling waardoor de toepassing van de nationale wetgeving der Lid-Staten wordt uitgesloten.
2. Verordening nr. 816/70 van de Raad van 28 april 1980 houdende aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, staat niet eraan in de weg dat een nationale wettelijke regeling betreffende de bereiding van aperitieven op basis van wijn, een bepaling bevat van het door de nationale rechter bedoelde type.

	Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O’Keeffe
Koopmans	Everling	Chloros	Grévisse

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 16 februari 1982.

De griffier
P. Heim

De president
J. Mertens de Wilmars